

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/230265,Uroczystosci-pogrzebowe-Sergiusza-Piaseckiego.htm>

19.03.2026, 01:11

Uroczystości pogrzebowe Sergiusza Piaseckiego

W poniedziałek, 29 września 2025 r. w Warszawie, z udziałem Prezydenta RP Karola Nawrockiego, odbyła się ceremonia pogrzebowa Sergiusza Piaseckiego – uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, agenta wywiadu, żołnierza Armii Krajowej, wybitnego pisarza.

[II Rzeczpospolita \(II RP\)](#) [II Wojna Światowa](#) [Pisarze](#) [Polska literatura emigracyjna](#) [Sergiusz Piasecki](#) [Uroczystości pogrzebowe](#)

► RELACJA: [TUTAJ](#)

Uroczystość, zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej, rozpoczęła się Mszą świętą w Katedrze Polowej Wojska Polskiego prowadzoną przez ks. bp. polowego Wiesława Lechowicza. Po nabożeństwie odbył się pochówek Sergiusza Piaseckiego na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. W uroczystościach udział wzięli zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski, dr Mateusz Szpytma oraz dr hab. Krzysztof Szwagrzyk.

To ponowny pochówek Sergiusza Piaseckiego. Doczesne szczątki pisarza spoczywały w Wielkiej Brytanii, na Borough Cemetery w Hastings. Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN, działając w porozumieniu z rodziną Sergiusza Piaseckiego, podjęło się ekshumacji szczątków pisarza i sprowadzenia ich do Warszawy.

[\[TRANSMISJA\]](#) [Uroczystości pogrzebowe Sergiusza Piaseckiego na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach](#)

Sergiusz Piasecki urodził się w 1899 r. na Nowogródczyźnie, w Lachowiczach. Był nieślubnym dzieckiem zruszczałego polskiego szlachcica Michała Piaseckiego i Białorusinki Klaudii Kułakowicz. Od 11 roku życia wychowywała go konkubina ojca Filomena Gruszevska. Był to dla niego trudny okres. Przemoc fizyczna i psychiczna ugruntowała jego niepokorny charakter.

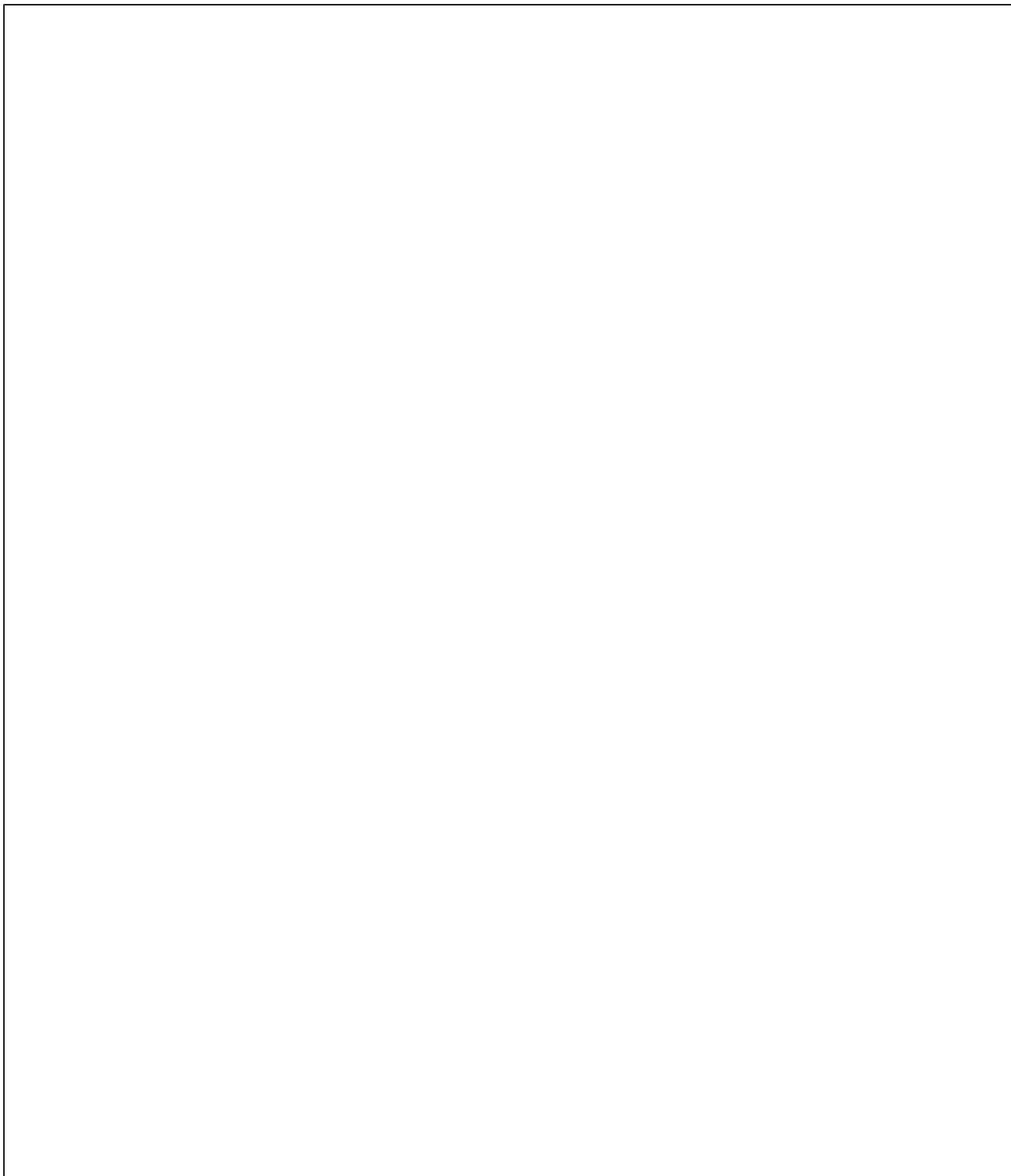
W 1917 r. był świadkiem wybuchu rewolucji bolszewickiej w Moskwie. Zbrodniczy terror i bestialstwo rewolucjonistów utrwaliło na resztę życia jego postawę zagorzałego antykomunisty. Podjął walkę z bolszewikami, najpierw w szeregach powstańczych oddziałów białoruskich, następnie jako żołnierz Wojska Polskiego. Brał udział w obronie Warszawy w 1920 r. Po demobilizacji, pozbawiony środków do życia, związał się ze światem przestępczym.

W sierpniu 1922 r. został agentem w Ekspozyturze II Oddziału Sztabu Generalnego Wojska Polskiego nr 6 w Brześciu nad Bugiem, zajmującym się wywiadem, kontrwywiadem i dywersją pozafrontową. Należał do grupy tzw. zakordonnych agentów tej placówki regularnie przekraczających granicę sowiecką. Niestety, funkcjonowanie w środowisku przemytników i konfidentów połączone z nadużywaniem alkoholu i narkotyków doprowadziło do naruszeń dyscypliny – Piasecki został zwolniony ze służby w 1926 r. Po aresztowaniu za działalność rabunkową został skazany na karę śmierci, zmienioną przez Prezydenta Ignacego Mościckiego, w uznaniu wcześniejszych zasług, na 15 lat więzienia. Większość kary odbył w najcięższym więzieniu II RP na Świętym Krzyżu. Po latach jego adwokat i działacz PPS Adam Pragier tak charakteryzował ten okres:

„[Piasecki] nie był typem bandyty czy złodzieja, ale raczej typem awanturnika z XVII-wieku, zabłąkanym w nasze czasy”.

W więzieniu Sergiusz Piasecki przeszedł głęboką przemianę duchową. Ujawnił się wówczas jego niezwykle talent pisarski. Dzięki rosnącej popularności jego twórczości – debiutancką powieść „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy” uznano za najpopularniejszą książkę 1937 r., powieść została przetłumaczona łącznie na 16 języków – Prezydent Ignacy Mościcki skrócił wymiar kary o 4 lata. Za Sergiuszem Piaseckim wstawiało się u prezydenta wielu pisarzy, m.in. Melchior Wańkowicz. Po wyjściu z więzienia, w sierpniu 1937 r., Piasecki napisał do Wańkowicza telegram:

„Za zdjęcie z krzyża dziękuję, dziękuję, dziękuję”

We wrześniu 1939 r. Sergiusz Piasecki wstąpił na ochotnika do kompanii granicznej Korpusu Ochrony Pogranicza „Rykonty”. Od 19 lutego 1940 r. do 7 lutego 1945 r. służył w Okręgu Wileńskim Armii Krajowej, ponownie wykazując się odwagą i skutecznością w działaniu. Był członkiem oddziału specjalnego do wykonywania wyroków śmierci wydanych przez podziemne sądy. W grudniu 1943 r. Sergiusz Piasecki otrzymał Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami za „wyróżniającą się służbę żołnierza w szeregach konspiracji”. Było to w rzeczywistości odznaczenie za przeprowadzoną przez Piaseckiego w Wilnie akcję uratowania materiałów katyńskich oraz raportu Mackiewicza.

Po zajęciu Wileńszczyzny przez Sowieców latem 1944 r. ciągle musiał się ukrywać. Był poszukiwany przez komunistyczny Urząd Bezpieczeństwa. W maju 1946 r. przedostał się z okupowanego przez Sowieców Wilna do Włoch, gdzie wstąpił do 2. Korpusu Polskiego. Dzięki temu po demobilizacji mógł zamieszkać w Anglii, gdzie rozwinął swoją działalność literacką i publicystyczną należąc od 1947 r. do Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie.

W zasobie Archiwum IPN znajduje się zapis dotyczący Sergiusza Piaseckiego w kartotece ogólnoinformacyjnej byłego Biura "C" Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie:

Pisarz, przed wojną związany z Oddz. II. Nastawiony zdecydowanie wrogo w stosunku do kraju i antyradziecko. Wpisany do indeksu osób niepożądanych w PRL (...)

W Wielkiej Brytanii Piasecki żył bardzo skromnie, często dorabiając na utrzymanie pracą fizyczną. Bardzo dużo pisał, m.in. odtworzył swoje więzienne książki, zatrzymane kiedyś przez cenzurę.

Był zagorzałym wrogiem komunizmu, czemu dawał wyraz w publikowanych tekstach. Niezwykle sugestywnie przedstawił obraz „demokratycznej Polski” po 1945 r. w grotesce „Siedem pigulek Lucyfera”; „Zapiski oficera Armii Czerwonej” stanowią natomiast satyrę na sowieckie państwo i propagandę. W książkach „Strzęp legendy”, „Człowiek przemieniony w wilka” i „Dla honoru Organizacji” utrwalił okupacyjną rzeczywistość i działalność w AK. Współpracował z polską prasą emigracyjną. Jego artykuły ukazywały się w wychodzących w Anglii „Wiadomościach”, „Dzienniku Polskim” oraz „Tygodniku Polskim” w USA, „Narodowcu” we Francji i w „Pod prąd” w Szwajcarii.

W swoich publikacjach był bardzo radykalny i surowo oceniał ustrój komunistyczny oraz jego współpracowników. Napiętnował, jego zdaniem zbyt łagodną, politykę państw zachodnich wobec ZSRS. W pamflecie „Były poputczyk Miłosz” ostro skrytykował Czesława Miłosza. Tekstem tym rozpętał burzę na łamach paryskiej „Kultury”. Spisywał również „Dzienniki”. Niestety, tuż przed śmiercią zniszczył je niemal w całości. Wśród polskiej emigracji cieszył się bardzo dobrą opinią.

Wycieńczony długoletnim więzieniem, latami okupacji i ascetycznym życiem na emigracji, zachorował na raka płuc. Zmarł 12 września 1964 r. Został pochowany na Borough Cemetery w Hastings.

Sergiusz Piasecki, człowiek niepokorny i kochający wolność, pisał:

„Nie ma większej hańby i upokorzenia dla człowieka, jak być obywatelem sowieckim”.

Szpieg, przemytnik, żołnierz, pisarz – dobrze zasłużył się Polsce i z należnymi honorami spocznie w jej stolicy.

► Dowiedz się więcej:

- [Sergiusz Piasecki](#) – portal przystanekhistoria.pl
- [Wywiad: Sergiusz Piasecki w oczach syna](#)
- [Tomasz Balbus, Sergiusz Piasecki \(1899-1964\). Szkic do biografii](#)
- [Diana Maksimiuk, Nieznana karta z życiorysu Sergiusza Piaseckiego](#)
- [Marek Jończyk: Sergiusz Piasecki. Żołnierz i pisarz-antykomunista](#)
- [Sergiusz Piasecki – Szpieg, Więzień, Pisarz – cykl Archiwum Pełne Pamięci. Ocalone historie](#)
- [Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy – cykl Archiwum Pełne Pamięci. Ocalone historie](#)
- [Grzegorz Łukomski: Sergiusz Piasecki – antykomunista](#)
- [Audycja IPN „Sergiusz Piasecki” z cyklu „Portrety”](#)
- [Dyskusja: Sergiusz Piasecki \(1899-1964\). Buntownik, żołnierz, pisarz](#)
- [Sergiusz Piasecki, *The Diary of a Red Army Officer*](#)
- [Małgorzata Misiak: *Wolność według bohaterów prozy Sergiusza Piaseckiego*](#)
- [Dyskusja o życiu i twórczości Sergiusza Piaseckiego](#)
- [Interdyscyplinarne Studia nad Życiem i Twórczością Sergiusza Piaseckiego – Wrocław, 21-22 marca 2024](#)
- [Czy diabeł Marek istniał naprawdę? O Siedmiu pigułkach Lucyfera Sergiusza Piaseckiego. „Pamięć i Sprawiedliwość”, Tom 44 Nr 2 \(2024\), strony: 78-90](#)
- Sergiusz Piasecki w [Archiwum Pełnym Pamięci](#) – [Pod gwiazdami Wielkiej Niedźwiedzicy: śladami Sergiusza Piaseckiego](#)

Pamiętki po Sergiuszu Piaseckim zostały przekazane do IPN w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci – przez Ewę Tomaszewicz i zostały włączone do zasobu Archiwum IPN pod sygn. IPN BU 4378.

Do Archiwum IPN trafiły m.in. archiwum osobiste Sergiusza Piaseckiego. Spuścizna autora „Kochanka Wielkiej Niedźwiedzicy” to zbiór rodzinnych fotografii i dokumentów. Jednym z nich jest gryps Sergiusza Piaseckiego do żony wysłany w pierwszych miesiącach jego ewakuacji z terroryzowanej przez komunistów Polski. Archiwum osobiste uzupełniają maszynopisy publikacji, scenariusze sztuk z odręcznymi notatkami autora oraz liczne artefakty: akwarele, rysunki, szkice, a także maszyny do pisania, na których powstały emigracyjne dzieła autora.

Więcej: [TUTAJ](#)

Kontakt dla mediów:

dr Rafał Kościański
p.o. rzecznik prasowy IPN
tel. [+48 735 205 793](tel:+48735205793)
rzecznik@ipn.gov.pl

AUDIO:

- O Sergiuszu Piaseckim - dr Tomasz Szturo, Wydawnictwo IPN
- O Sergiuszu Piaseckim - Marek Jończyk, Delegatura IPN w Kielcach

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Uroczystości pogrzebowe

Pliki do pobrania

[O Sergiuszu Piaseckim - Marek Jończyk, Delegatura IPN w Kielcach \(mp3, 3.96 MB\)](#)

[o Sergiuszu Piaseckim - Marek Jończyk, Delegatura IPN w Kielcach \(wav, 29.02 MB\)](#)

[O Sergiuszu Piaseckim - dr Tomasz Szturo, Wydawnictwo IPN \(mp3, 5.15 MB\)](#)

[O Sergiuszu Piaseckim - dr Tomasz Szturo, Wydawnictwo IPN \(wav, 37.82 MB\)](#)